

SVETOZAR NILOVIĆ □ Retro Computer Club – Peek & Poke, Rijeka

Na samom početku cilj nije bila realizacija “muzeja”, već je sve počelo iz neke nostalgije, u vrijeme kada su kućna računala tek ulazila u društveni život, uz vlastitu želju da, sebe radi, nabavim svoje prvo računalo koje me je uvelo u svijet informatike i otvorilo pogled prema meni dotad potpuno nepoznatoj tehnologiji o kojoj sam tada znao vrlo malo. Potraga za starim kompjutorima krenula je najprije preko osobnih poznanstva, nastavila se traganjem po novinskim oglasnicima i Internetu. Preko Interneta smo se i upoznali Tomislav Ribičić, Dario Džimbeg i ja, a igrom slučajaja bili smo svi iz Rijeke. Naše poznanstvo i zajednički hobi rezultirali su prvom izložbom u sklopu Dana tehničke kulture grada Rijeke u prosincu 2003. Izložba je bila dobro posjećena, a kao posebnost ističemo i potporu Hrvatske gospodarske komore čiji su predstavnici posjetili naš postav. Za vrijeme trajanja te izložbe rodila se ideja da realiziramo i “muzej” sa stalnim izložbenim postavom, ali smo zbog “nedostatka” eksponata realizaciju projekta odgodili do daljnega.

Uskoro je na Internetu zaživjela i retrosцена, koja i danas postoji i ukupan se broj kolekcionara iz Hrvatske povećao. Sve to rezultiralo je još jednom izložbom u sklopu Interlibera na Zagrebačkom velesajmu u studenom 2006. godine, u privatnoj organizaciji. Početkom 2007. krenuli smo u zajedničku realizaciju i pokretanje “muzeja” informatike i osnovali Udruge Calculus. Udruga je na licitaciji dobila prostor na korištenje tijekom deset godina, a uvjeti plaćanja prilagođeni su radu Udruge. Potporu tom projektu dali su mnogi ugledni građani, tvrtke i udruge grada Rijeke i Hrvatske. Nažalost, kao i većina srodnih djelatnosti, našli smo se u financijskim teškoćama pa smo manji dio problema uspjeli riješiti sponzorstvima, a drugi, mnogo veći, pokrili smo vlastitim sredstvima. Sve poslove preuređenja, namještanja i opremanja napravili smo sami, uz pojedinačnu individualnu pomoć. Zbog svih nabrojanih problema s kojima smo se suočili otvorenje predviđeno za kolovoz odgodili smo za mjesec dana da bi konačno, nakon gotovo pet mjeseci rada, “muzej” računala i informatičke tehnologije, ili točnije zbirka, bio otvoren 22. rujna 2007. u nazočnosti velikog broja gostiju i uzvanika. Posebno nam je drago da su

otvorenju prisustvovali doajeni hrvatske računalne industrije gosp. Miroslav Kocijan, kreator prvoga hrvatskog računala Oreo, gospodin Damir Muraja, legendarni hrvatski programer, i drugi. Samo ime Peek&Poke – Retro Computer Club potječe od dvije osnovne naredbe iz računalnog programskog jezika BASIC kojim su se koristila ondašnja računala.

U prostoru od 300 m² posjetitelji mogu vidjeti gotovo 1000 izložaka od najranijih početaka informatizacije pa do danas.

Od zanimljivih i vrijednih izložaka svakako treba izdvojiti prvo “kućno računalo” iz 1961. godine Minivac, najprodavanije računalo koje se i danas može pronaći u Guinnessovoj knjizi rekorda, s više od 25 000 000 računala prodanih diljem svijeta, model računala AMIGA, na kojemu je legendarni i slavni Andy Warhol radio svoje posljednje pop-art radove, računala iz 1993., koja su se koristila u filmskoj industriji za specijalne efekte (npr. Jurassic Park), ali i ona koja su se upotrebljavala i još se upotrebljavaju u vojne svrhe, prvi model PC-ja pradjedom svih današnjih PC-ija, kao i računala poznatoga i inovativnog proizvođača Apple. Poseban dio posvetili smo domaćoj proizvodnji, a posjetitelji mogu vidjeti prvo hrvatsko (i jugoslavensko računalo) koje se proizvodilo u Ivanić-Gradu autora Branimira Mankanca te prvo hrvatsko školsko računalo Oreo i njegov prototip. Ono se proizvodilo u Varaždinu, a kreirao ga je Miroslav Kocijan.

Osim računala, u muzeju je izložena zbirka kalkulatora kolekcionara Tomislava Talana iz Zagreba, u kojoj je zanimljivost prvi džepni serijski kalkulator marke Canon. On je rezultate matematičkih operacija ispisivao na traku. Tu je i prvi kalkulator ikada napravljen u Europi, s ekranom hrvatske tvrtke Digitron iz Buja, stolni kalkulatori koji su se rabili svemirskim misijama i mnoge druge zanimljivosti, npr. dizajnerska rješenja pojedinih tehničkih proizvoda i tehnološke stranputice.

Prostor je koncipiran tako da osim izložbenom dijelu posjetitelji imaju pristup Internetu u našem tzv. *netkutku*, pristup knjižnici s relevantnom literaturom, čitaonici

sl. 1. Model računala Amiga

u kojoj se mogu pročitati najnovija izdanja računalnih časopisa, suvenirnici – prostoru za prezentacije u kojemu smo otvoreni za prezentacije najnovijih tehnologija, a otvoreni smo i za mlade afirmirane i neafirmirane umjetnike koji se bave računalnom grafikom i animacijom.

Planova za budućnost ima napretek, ali njihova realizacija ovisi o financijama.

Primljeno: 12. ožujka 2008.

RETRO COMPUTER CLUB – PEEK & CLUB

The actual beginning of the work of the Retro Computer Club – Peek & Poke was not aimed at making a museum, was rather the outcome of nostalgia, which ultimately turned into an initiative for the foundation of a computer, calculator and other IT equipment museum. The intellectual progenitors and initiators of the project are Svetozar Nilović, Tomislav Ribičić and Dario Džimbeg.

sl. 2. – 11. Retro Computer Club – Peek & Poke

Fotodokumentacija: Fototeka Muzejskog dokumentacijskog centra, snimila: Markita Franulić, 2008.

At the beginning of 2007 they embarked on the joint launching of the museum of information science and founded the Calculus Association, which today works in a space of 300 square meters and in which the visitor can see almost 1000 exhibits from the earliest beginnings of the age of information technology up to today's.

Of the interesting and valuable exhibitions, particularly prominent are the first home computer, Minivac, 1951, which today is in the Guinness Book of Records with over 25,000,000 sold worldwide; the Amiga, on which the legendary Andy Warhol made his last Pop Art works; the computer of 1992 that was used in the film industry for SFX (in Jurassic Park for example), and those that were used and are still being used for military purposes, the first model of the PC, the great-granddad of today's PCs, and computers of the well-known and innovative producer Apple.

The Retro Computer Club has an educational function, for

many younger generations will be able to see how people worked on computers long ago, and on what kind of monitors, or even without monitors. The collection has been strengthened with the private collections of several friends from Zagreb and Rijeka. As well as computers, the museum shows the collection of calculators of the collector Tomislav Talan of Zagreb, particularly to the fore being the first pocket calculator mass produced by Canon, the first calculator ever made in Europe with a display from Digitron, of Buje, and a desk calculator that was used in the space missions and many other features of interest, such as designer solutions from given products and technological oddities.

A separate part is dedicated to local Croatian production, where visitors can see the first Croatian (and Yugoslav) computer, produced in Ivanić Grad by Branimir Makanec, the first Croatian schools computer, Orao, and its prototype, made in Varaždin by Miroslav Kocijan.